

รำโนนกพิทิด

การละเล่นพื้นบ้านกรุงซิง : สร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

เมธาวี จำเนียร ภากภู จำเนียร ทองพูล มุขรักษ์ และศศิพัชร บุญวัฒนา¹
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ยงยุทธ ปานะศรี วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช
วรรณ่า เทพนรังค์ ประษฐ์ชาวบ้านรำโนนกพิทิด

“รำโนนกพิทิด” เป็นการละเล่นพื้นถิ่นของตำบลกรุงซิง อำเภอโนนพิตา
จังหวัดนครศรีธรรมราช พื้นที่ที่แวดล้อมไปด้วยธรรมชาติ อุดมในหุบเขา
ของเทือกเขาหลวง ที่เคยเป็นดินแดนคอมมิวนิสต์มาก่อน

รำโนนกพิทิดเป็นการละเล่นพื้นบ้านของตำบลกรุงซิง อำเภอโนนพิตา
จังหวัดนครศรีธรรมราชที่ได้รับการเผยแพร่วัฒนธรรมมาจากภาคกลางในสมัย
จอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งอยู่ในช่วงสังคมโลกครั้งที่สอง เพื่อเป็นเครื่องบันเทิงใจ
ในยามที่ประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจฟืดเคือง และในช่วงที่มีความขัดแย้งทางการเมือง
ทหารใช้รำโนนมาสร้างความสัมพันธ์กับชาวบ้าน

ผู้คิดค้นรำโนนกพิทิด ได้แก่ ครูแนบ ล่องลือฤทธิ์ ครูโรงเรียนวัดเปียน
ได้รับบทบาทในการละเล่นนี้จากในเมือง แล้วนำมาเผยแพร่ในตำบลกรุงซิง โดยท่านมีพื้นฐาน
ด้านการรำโนนราห์และหนังตะลุง จึงได้คิดทำรำและเนื้อร้องขึ้นเป็นร้อยๆ เพลง โดยอิงธรรมชาติ
และวิถีชีวิตริมแม่น้ำโนนกรุงซิง ทั้งนี้ ทำรำจะมีลักษณะสอดคล้องกับเนื้อร้อง ลักษณะเนื้อร้อง
จะสันๆ นักร้องหรือผู้ร้องมักร้องเป็นภาษาใต้ท้องถิ่น เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบด้วย โคน ฉิ่ง
และฉาน โดยมีเพลงเอกคือ เพลงนกพิทิด ซึ่งบทเพลงและทำรำเลียนแบบนกพิทิด
หรือนกที่ตีห้อ นกในตระกูลนกสูก นกเด้าแมว ที่มีลักษณะเกี้ยวพาราลีกันระหว่างตัวผู้
และตัวเมีย เน้นความตอกย้ำขั้นในทำนองสนุกสนาน ถือเป็นบทเพลงที่ได้รับความนิยม
และทำให้การละเล่นนี้ได้ชื่อว่า “รำโนน กพิทิด”

ເພລັງນກພິທີດ

ພື້ນພື້ນພື້ນ ພື້ນພື້ນພື້ນ ພື້ນພື້ນພື້ນ ດໍາປານີ່ທີ່ຄະພື້ນ

ຕະລະແລ້ນ ຕະລະແລ້ນ ແດ້ນຕີກ ຕະລະແລ້ນ ຕະລະແລ້ນ ແດ້ນຕີກ ນກພື້ນດ້ວຍຕັ້ງປິດມອ ຈຶດມອ

ພື້ນຮັກນອງຕຽງໄໝ ພື້ນຮັກນອງຕຽງໄໝ

ພື້ນຮັກນອງທີ່ຫັນພາກ ພື້ນຮັກນອງທີ່ຫັນພາກ

ທີ່ຫັນພາກລະກົງຮັກໄມ້ໄດ້ ພົບລົງໃຫ້ສັກທິດກ່ອນທີ່

ພື້ນພື້ນພື້ນ ພື້ນພື້ນພື້ນ ພື້ນພື້ນພື້ນ ດໍາປານີ່ທີ່ຄະພື້ນ

ຕະລະແລ້ນ ຕະລະແລ້ນ ແດ້ນຕີກ ຕະລະແລ້ນ ຕະລະແລ້ນ ແດ້ນຕີກ ນກພື້ນດ້ວຍຕັ້ງປິດມອ ຈຶດມອ

ພື້ນຮັກນອງຕຽງໄໝ ພື້ນຮັກນອງຕຽງໄໝ

ພື້ນຮັກນອງທີ່ຫັນອາກ ພື້ນຮັກນອງທີ່ຫັນອາກ

ທີ່ຫັນອາກລະກົງຮັກໄມ້ໄດ້ ພົບລົງໃຫ້ສັກທິດກ່ອນທີ່

ພື້ນພື້ນພື້ນ ພື້ນພື້ນພື້ນ ພື້ນພື້ນພື້ນ ດໍາປານີ່ທີ່ຄະພື້ນ

ຕະລະແລ້ນ ຕະລະແລ້ນ ແດ້ນຕີກ ຕະລະແລ້ນ ຕະລະແລ້ນ ແດ້ນຕີກ ນກພື້ນດ້ວຍຕັ້ງປິດມອ ຈຶດມອ

ພື້ນຮັກນອງຕຽງໄໝ ພື້ນຮັກນອງຕຽງໄໝ

ພື້ນຮັກນອງທີ່ສະດູອ ພື້ນຮັກນອງທີ່ສະດູອ

ທີ່ສະດູອລະກົງຮັກໄມ້ໄດ້ ພົບລົງໃຫ້ສັກທິດກ່ອນທີ່

ພື້ນພື້ນພື້ນ ພື້ນພື້ນພື້ນ ພື້ນພື້ນພື້ນ ດໍາປານີ່ທີ່ຄະພື້ນ

ຕະລະແລ້ນ ຕະລະແລ້ນ ແດ້ນຕີກ ຕະລະແລ້ນ ຕະລະແລ້ນ ແດ້ນຕີກ ນກພື້ນດ້ວຍຕັ້ງປິດມອ ຈຶດມອ

ກາຣແສດບຈຳໄທນກພິທີດໃນນທເພລັງນກພິທີດ

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน รำโนนกพิทิดได้รับความนิยมอย่าง ในการศึกษา ยังมีเพียงกลุ่มผู้สูงอายุสืบทอดเป็นหลัก และมีคุณครูในโรงเรียนฝึกหัดเยาวชนอยู่บ้าง แต่เยาวชนเองเมื่อเติบใหญ่ก็ทิ้งกิจกรรมไปเรียนต่อที่อื่น จึงไม่ได้สืบทอดต่ออย่างเป็นรูปธรรม มากนัก

โครงการวิจัยการสร้างสรรค์การรำโนนกพิทิดเพื่อสือสารและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยทุกคน ดำเนินการรำโนนกพิทิด จำเกอนบพิด้า จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการสนับสนุน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม หรือ สกสว. ได้จัดเวทีการสนทนากลุ่มของ ๓ กลุ่มหลักภายในชุมชน ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มครูและเยาวชนระดับประถมศึกษา และกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ โดยมีหน่วยงานภาครัฐด้านการปกครองท้องถิ่น ด้านวัฒนธรรม และสถาบันการศึกษา เป็นกำลังเสริม การประทุมครั้งนี้ได้ทั้งสรุป คือ ทุกภาคส่วนต้องท่วงกันยกกระดับ การรำโนนกพิทิดให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมท่องเที่ยว โดยจะมีการรื้อฟื้นรำโนนกพิทิด ในลักษณะเดิมขึ้นมา และสร้างสรรค์การรำโนน นกพิทิดในลักษณะร่วมสมัย

บรรยากาศการจัดเวทีสนทนากลุ่มของชุมชน

จากเวทีสนทนากลุ่ม จึงเกิดการอบรมเชิงปฏิบัติการการสร้างสรรค์รำโนนกพิทิด เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนที่มีเอกลักษณ์เดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ ที่ผ่านมา และทำให้เกิด เพลงที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ที่มาระมัดระวังความส่วนร่วมของทุกคน ดังนี้

๑. เพลงประวัติรำโนนกพิทิด

เพลงดังกล่าวเกิดขึ้นจากการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่ต้องการทราบประวัติความเป็นมาของรำโนนกพิทิดของตำบลกรุงชิง นักท่องเที่ยวเสนอให้มีเพลงที่บ่งบอกความเป็นมาของภูมิปัญญาและประเพณี ของประเทศไทยนี้ เพลงดังกล่าวสามารถนำมารำต่อจากเพลงให้วัครุ ก่อนจะนำเข้าสู่เพลงอื่นๆ ต่อไป

หลายสิบปีผ่านมาแต่เก่าก่อน (ช้ำ)

การรำโนนมีมาแต่โบราณ

จอมพล ป. อุยในช่วงสงกราม (ช้ำ)

เป็นตำนานรำโนนของไทย

จะกล่าวถึงครูແນบ ล่องเลือดหนึ (ช้ำ)

เป็นคนคิดประดิษฐ์ทำรำโนนให้

นกพิทิดอยู่ในดงพงไพร (ช้ำ)

ครูແນบแต่งให้เป็นทำรำโนน

นกพิทิด มีตัวผู้ ตัวเมีย (ช้ำ)

มากครอบคลุมแบบสุภาพอ่อนโยน

เป็นแบบรำของรำโนน (ช้ำ)

เป็นจังหวะจะใจดีของชาวบ้านสืบมา

ปะ โน่น โน่น โน่น โน่น

ปะ โน่น โน่น โน่น โน่น

(ช้ำทั้งหมด)

๒. เพลงป่าประ

ต้นป่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอพิติด จากการวิจัยพบว่ามีป่าประผันใหญ่อยู่ในอำเภอพิติด และปรากฏอยู่ในคำขวัญของอำเภอพิติดที่ว่า “น้ำตกกรุงชิง ต้นประสายยิ่ง เเด่นจริงคล่องกล้าย แร่ธาตุป่าไม้ ค่ายลูกเสือจังหวัด เมืองประวัติโบราณ” นอกจากนี้ อำเภอพิติดได้มีการกำหนดจัด “วันป่าประ” เป็นประจำทุกปี เพลงที่ได้รับการสร้างสรรค์จะได้ใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและใช้ในการเชิงการตลาดเพื่อการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากป่าด้วย

ป่าประ ป่าประ ป่าประ (ช้ำ)

ลูกป่าแห่งกรุงชิง

แดนถินที่มีป่าประ

ใบแดงเหมือนแสงธูรียะ (ช้ำ)

ເອກສັກຍົດອກປະອຸທຍານເຫັນ
ມີລູກອອກມາເຕີມຕ້ານ (ຫ້າ)
ເນື່ອຍາມສຸກຫຳນັ້ນຜູ້ຄົນເກີບກັນ
ພື້ນສຸດທ້າຍອູ້ໃນແຜ່ນຕິນໄທຢ່າງ (ຫ້າ)
ມີຫລາຍພັນໄວ້ອູ້ໃນກຽງຊີງ
ຫຍາມລູກປະມີປະລະຄວັງ (ຫ້າ)
ມີປະທອດ ປະເທັນ ປະຄວາມ ແລະປະດອບ
ຂອເຫື່ງທຸກຄົນມາລື້ມຄອງ (ຫ້າ)
ປະເວັນ ປະດອບ ພົກເຕີແຫ່ນກຽງຊີງ
(ຫ້າຫັ້ງໜົດ)

๓. ເພລມາເທື່ອກຈຸງຊີງ

ດ້ວຍກາວວິຈີຍດັ່ງກ່າວວ່າຕ້ອງການສ້າງສ່ວນຕົກລົງກົດທີ່ເປັນກາລະເລັ່ນ
ພື້ນບ້ານ ແລະເປັນກາຮແສດຖ່າທີ່ເປັນເອກສັກຍົດ ສາມາດນຳມາໃຊ້ສົ່ງເສຣິມກາຮ່ອງທ່ອງເທິງໄດ້
ຈຶ່ງຄວາມຝາກສ້າງສ່ວນຕົກລົງກົດທີ່ເກີບກັນກາຮ່ອງທ່ອງເທິງທີ່ບໍ່ມີກົດຕືົງ
ຄວາມສ່ວຍໝາມຂອງສດານທີ່ທ່ອງເທິງສໍາຄັງ ၇ ຂອງກຽງຊີງ

ມາຕັ້ະ ນາຕັ້ະຄົນດີ ນາເທື່ອກັບພື້ປີທີ່ນໍ້າທິກ
ພັນຕາລ ກຽງຊີງ ກຽນນາງ
ນໍ້າທິກສຸດທາງກີ່ຄື່ອຄລອງພົດ
ຍາມເຫຼຬ້າ ຄອຍເຝົາແລ້ມໂກກ (ຫ້າ)
ເນື່ອຍາມແດດອອກ ທາດສວຍຄູກອກ
ເຫຼັກເສີກ ຈັ້ງໂຫລນ ເຫຼັກເສີ່ມ
ທິວທັນຍົດເຢີມ ພື້ມີເໝັ້ກ
ລອດຄ້າຫັ້ງສີ ລ່ອງແກ່ງ ຄລອອກລາຍ
ສຸກເຫຼືອຫາຍ ນໍ້າໄມ່ສົກປຽກ
ມາຕັ້ະໜຸກໜານແນ່ນອນ (ຫ້າ)
ເຫື່ງມາພັກຜອນ ພື້ມີເໝັ້ກ
ມາ..... ມາ ມາ ມາຕັ້ະ
ເຫື່ງທຸກຄົນມາ ມາທີ່ກຽງຊີງ
ທຸກຍ່າງນໍ້າມີຈິງ ၇
ມາເທື່ອກຈຸງຊີງ
ທຸກຄົນປ່ອດກົຍ
ມາຕັ້ະ ມາເທື່ອກຈຸງຊີງ (ຫ້າ)
ມາຕັ້ະ ၇ ມາເທື່ອກຈຸງຊີງ
(ຫ້າຫັ້ງໜົດ)

การจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการสร้างสรรค์รำโทนนกพิทิดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

ภายหลังการจัดกิจกรรมการสร้างสรรค์รำโทนนกพิทิดโดยชุมชนมีส่วนร่วมทำให้มีการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมนี้แก่เยาวชนมากขึ้น ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านปากลง นักเรียนโรงเรียนบ้านพิตดำวิทยา และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนราธิราษฎร์ นอกจากนี้ ชุดการแสดงบังไดรับการรังสรรค์ขึ้นมาใหม่โดยได้รับแรงบันดาลใจจาก “ปะ” พิชเศรษฐกิจ สำคัญของตำบลตนบุพตตา เพื่อสร้างความน่าสนใจในกลุ่มนักท่องเที่ยวมากขึ้น และ รำโทนนกพิทิดบังมีฟืนที่ในการแสดงเพิ่มมากขึ้น เช่น การแสดงในพิธีเปิดวันประಡาก ของอำเภอตนบุพตตา พิธีเปิดกีฬานบทามก์ ประจำปี ๒๕๖๒ เป็นต้น

การแสดงรำโทนนกพิทิดในวันประಡาก ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒ ณ ตำบลกรุยชิบ

นอกจากนี้ ภายใต้โครงการวิจัยดังกล่าว จะมีการสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในลักษณะเครือข่ายเพื่อจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้รำโน้นแกพิทิด เพื่อประโยชน์ในการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การจะดำเนินการตามที่ได้ขอก้าวต่อไปนี้ ล้วนเป็นไป

เยาวชนในพื้นที่ร่วมกับสืบสานรำโน้นแกพิทิด

RACE

เมธากี จำเนียร, กรกฎ จำเนียร, ทองพูล มุชรักษ์ และศศิพัชร บุญชัวณ. (2563, มกราคม).

รำโน้นแกพิทิด การละเล่นพื้นบ้านกรุงชิง : สร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน.

สารนคศวิชกรรมราช, 50(1), 11-17.